

Kanadai Magyar Újság... "KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL"

BRANTFORD BRIDGEBURG CALLEDONIA CUPAWA CROWLAND FORD CITY FORT WILKINSON GALT GLEIFF HAMILTON KITCHENER MONTREAL NEW WATERFORD NIPAWA FALLS OSWATA OTTAWA PORT COLBORNE PORT ROBINSON QUERBEK ST. CATHARINES SPRING HILLS SUDNEY TORONTO WELAND WINDSOR

Kelet- és Nyugat Kanadai Magyar Újság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

BEKVAR CANA CALGARY COALHURST EDMONTON ESTEVAN HALMOR KAPOVVAR LEASE LETHBRIDGE NORRUBY OTTAWA PLUNKETT RAYMOND REGINA SASKATOON SANDHILL SERRALONG ST. LASZLO SZEBELYFOLD SUMAS TARR VANCOUVER W-KAW WYBURN WHITFIELD WREKTON

"Canadian Hungarian News" Combined with the "CANADIAN HUNGARIAN JOURNAL" An independent Weekly Published in the Magyar Language...

VOL. X. EVFOLYAM

375 HARGRAVE, ST. WINNIPEG

MANITOBA 1933. JUNIUS 22 CSÜTÖRTÖK

No. 25 SZAM.

THE NECESSITY OF THE REVISION OF THE TREATIE OF TRIANON

SPEACH, DELIVERED BY JOAN M. VACEK, 11th grade pupil at a public speaking contest held at the Strathcona Academy Outremont, P. Q. on April 26th 1933.

(Continued)

Another equally grave result of the treaties is the political chaos. Distrust, fear, and racial antagonism (resulting from deeply rooted reasons) are more emphasized than ever before, the Balkan states are a med to the teeth, their borders are guarded by heavy artillery. At the same time the defeated nations are almost unarmed, in accordance with their peace agreements. Thus unbalanced power adds its weight to the hot-bed of unrest, one of the greatest stumbling-blocks.

Nor can lasting peace be expected to result from the question mark of the Polish corridor.

The main argument for maintaining it is of course the necessity for Poland to have an outlet to the sea, but as it stands at the present time, it is not so much a corridor, as a fairly broad belt of land populated mostly by Germans and cutting off Eastern Prussia from Western Prussia.

There is the most pressing need that the corridor be at least reduced in size so that the trouble might not become chronic. It is a thorn in the side of Germany that cannot cease pricking her any more than Alsace Lorraine ceased to prick France.

Precisely the same type of discontent is found in Austria, over the Austrian territory, which Italy mistook for part of Italia Irredenta.

The sooner these injustices are righted the better for the whole world as Europe in its present state is not only being swept towards bankruptcy but possible bloodshed, not necessarily war but internal bloodshed. The minds of long suffering people are ever open to revolutionary ideas, communism in the first place. The first flood of communism immediately following the war was stemmed by the western states. Weak and fatigued though they were with a strength born from hope for a better future, a hope the long years since have not realized. Now socialism is undoubtedly growing in power year by year especially among the defeated nations. Some of the countries are seeking national refuge and defence from both this internal and external menace by setting up different types of dictatorships. The great drawback of this lies always in the complete reliance of a whole system on the pivot of one man.

Also for the sake of defence, though it seems absurd now when modern transportation has eliminated formally vast distances each part of the European jigsaw puzzle is occupied in perversely building up walls, pacing new tariff laws, trying to export without importing, trying to create little worlds of themselves.

As far as international conditions go they may be said to be parallel to those that existed before the war save that the scenes of trouble have shifted — the Polish corridor instead of Alsace Lorraine, Justice for Hungary instead of Serbia, Austrian instead of Italia Irredenta. There is hate, there is cause for quarrel and there are armaments — a dangerous combination and one that may yield bitter fruit.

Revision of the peace treaties would remove cause for quarrel namely nationalism, prepare the way for disarmament, which is impossible under present circumstances, ease the tense economic crisis, and check the growth of socialistic agitation.

As premier MacDonald said: "Treaties are sacred, but it is necessary to revise them, to make them accord with existing conditions and to ensure their peaceful maintenance."

Kanada a fegyvergyártás és szállítás megszigorítását kéri

Kanada népszavazási megbízottja javaslatot terjesztett a fegyvergyártás tanács elé, melyben az állami kezelésben levő fegyvergyárak szigorú ellenőrzését ajánlja, sőt az összes fegyver és municó gyárak állami monopopolizálását teszi javaslatba. Az angol megbízott támogatta a javaslatot, azzal a helyesbítéssel, hogy ha megmaradnak a magángyárak, akkor azok egyenlő ellenőrzésben részesüljenek, nehogy bármely vállalat a másik rovására és a fegyvergyártás törekvése ellenére nagy mennyiségű fegyverszállásokat eszközöljön s így a busás haszon mellett még az állandó béketörekvések elé is akadályokat gördíthessen. A tanács megbízta Hendersont, a fegyvergyártási konferencia elnökét, hogy e kérdésben állásfoglalásuk felől részletes tájékoztatást szerezzen az egyes államok kiküldöttjeitől.

Ahol valamikor Hóra és Klossa és a 48-as időkben Janku és Axentye bandái dúltak: az Aranyos völgyében két falu pusztulása jelzi, hogy mit értenek a rumánok revizió-ellenes tüntetés alatt. A rumánok revizió-ellenes akciója véres pusztulásban, két falu: Sinfalva és Borrev felgyújtásában, magyar lakosságának nyolc következésképp megmegtámadásában robbant ki. A torjai tüntetésről hazatérő rumánok a két falut, előre megállapított terv szerint elpusztították. Ezzel dokumentálták a világ előtt, hogy a rumánoknak joguk van a "békeszerződéses változathatalansághoz."

Mi történik a gazdasági konferencián?

A nagy előkészületekkel és még nagyobb reményekkel összehívott londoni gazdasági konferencia eddig elért eredményeiről még nem sokat mondhatunk. Az első hét jóformán hangzatos szónoklatokkal telte el, melyekből főként azt tünt ki, amit már eddig is tudtunk, hogy a világ népeinek béke és közös együttműködésére van szüksége. A tárgyalások központjában eddig a háborus adósságok leszállítása és fizetési módja, a buza termelés korlátozása és értékesítése forogtak, valamint a kereskedelmi vámkérdések. A vezető nagyhatalmak fejtették ki álláspontjukat, míg a kisebb európai nemzetek érdekel alig kerültek szóba. Anglia alacsonyabb nemzetközli vámat szeretne aranyalap nélkül.

ranykérdés elintézve nincs, amif ő az egyes államok mai aranytartalmának alapján szeretne rendezni. Németország nemzeti alapon akarja talpraállítani Oroszországot csak gazdasági béke óhajt, hogy a nyers anyagok és gépeket szerezhesen könnyű szerrel. Az Egyesült Államok pénzügyi rendezését tartja a legfontosabbnak. Kína hangoztatva, hogy Ázsia az ázsiai ké, teljes leszerelést, politikai és gazdasági egyenlőséget kíván. Mindezeket felül a belga megbízott olyan hurokat pengették, amit a falun végig, félholtra verve a lakosság, házaikat rombolva és állataikat leldőszve. A magyarok ellenállást kíséreltek meg, de a túlerővel szemben sikertelenül. A vérengzésnek egy halottja és mintegy harminc súlyos sebesültje van. A tömeg ezután Borrev községbe vonult, itt is elpusztította a székelyek házaát és mivel innen a vérengzés hírére már elmenekült a lakosság nagy része, csupán az otthonmaradt öregeket és gyermekeket ütegelhették. A házak nagy részét itt is felgyújtották.

Halálos áldozata is van már a hőhullámnak

Ugyilátszik a természet most egyszerre akarja jóvátenni a hideg tavasz által okozott kése delmet és a bosszankodó gazdák elkésett vetéseit a hirtelen beálló nagy meleggel akarja gyorsabb növevésre serkenteni. Ennek a szokatlan meleg időjárásnak, melyre az év ebben a szakában alig akadt példa, meg van az első halálos áldozata is. Lethbridge környékén a repülőföldeken dolgozó M. Kukur farmert az óriási hőszélesség napzsúrás érte s noha azonnal beszállították a lethbridgei kórházba, rövid idő alatt ki szenvedett. Lethbridgen 1919 óta nem tapasztaltak ilyen meleget. Az idén a legmelegebb 96 fok volt árnyékban, tizen négy évvel ezelőtt fél fokkal volt kevesebb. A prérítartományok délnyugati részén szökött fel a hőmérő a legmagasabbra. Egyes városokban a következő fokokat érte el a kánikula: Medicine Hat 104, Saskatoon 103, Swift Current 102, Battleford és Moose Jaw 100, Brandon 98, Winnipeg 95. Az Egyesült Államokban eddig Aberdeen dél-dakotai városé a rekord, 3-mennyiben ott 110 fokot mértek árnyékban.

ken nagy reményekre jogosított a farmereket, azonban ez a határtalan száraz meleg annyira kiszáradta a földeket, hogy a fiatal vetések veszedelemben forognak. Hacsak rövidesen nem kap az ország kiadó jó esőt, egyes déli részeken katasztrófális termés kiégreés számíthatnak. Az Egyesült Államokból már is érkeznek jelentések, melyek tetemes károkról számolnak be.

Magyar diák lett az első Winnipegen

A magyar névnek újabb di-csőséget szerzett egy magyar fiu, aki szorgalmával, tudásával megérdemelten nyerte el az "iskola legjobbjá" címet és a vele járó ösztöndíjat. Gfeller György, a winniepei Norquay állami iskola nyolcadik osztályos tanulója, aki az összes tanítványokban a legmagasabb szá-zalékat érte el az egész év folyamán, boldogan vette át az iskola igazgatójától, D.B. Hug-ginstól a megtisztelő ösztöndíj-csekket. Az iskola igazgatója, mennyiben ott 110 fokot mértek árnyékban.

A prérítartományok gazdái nagy aggodalommal vannak el-telve a tormés miatt, ugyanis a kedvező esők által áztatott föl-deken, a termés a legtöbb vidé-

Oláh vérengzés Erdélyben

BORZALMAS PUSZTÍTÁST VITTEK VÉGHEZ AZ OLÁHOK KÉT MAGYAR KÖZSÉGBEN — SINFALVA ÉS BORREV KÖZSÉGEK A TATARJÁRÁS KÉPÉT MUTÁJTAK

A mult számunkban hírt ad-tuk az erdélyi rumán tüntetők kegyetlen hadjárata, mely két szintizta székely község pusztulását eredményezte. Az Ó-hazából időközben megérkezett újságok nyomán részlete-sen ismertetjük olvasóinkkal a véres események lezajlását. Ahol valamikor Hóra és Klossa és a 48-as időkben Janku és Axentye bandái dúltak: az Aranyos völgyében két falu pusztulása jelzi, hogy mit értenek a rumánok revizió-ellenes tüntetés alatt. A rumánok revizió-ellenes akciója véres pusztulásban, két falu: Sinfalva és Borrev felgyújtásában, magyar lakosságának nyolc következésképp megmegtámadásában robbant ki. A torjai tüntetésről hazatérő rumánok a két falut, előre megállapított terv szerint elpusztították. Ezzel dokumentálták a világ előtt, hogy a rumánoknak joguk van a "békeszerződéses változathatalansághoz."

A Tordán megtartott revizió ellenes gyűlésről mintegy 800 főnyi rumán földművesből álló tömeg igyekezett hazafelé fal-vaikba. A tömeg amint a Tor-dához közeledtek Sinfalva szin magyar községhez ért, annak első házaát felgyújtotta és a védtelen székely lakosokat megverte. A részeg tömeg a verekdéstől vérszemet kapva, gyujtogatva vonult tovább ezután a falun végig, félholtra verve a lakosság, házaikat rombolva és állataikat leldőszve. A magyarok ellenállást kíséreltek meg, de a túlerővel szemben sikertelenül. A vérengzésnek egy halottja és mintegy harminc súlyos sebesültje van. A tömeg ezután Borrev községbe vonult, itt is elpusztította a székelyek házaát és mivel innen a vérengzés hírére már elmenekült a lakosság nagy része, csupán az otthonmaradt öregeket és gyermekeket ütegelhették. A házak nagy részét itt is felgyújtották.

A tüntetők vezetősége Sinfalván, amely a Topánfalva vo-nalon Tordától a második ál-

Ujból győztek a magyar futballisták

A winniepei magyar futballisták már régen nem mutattak olyan kitünő formát, mint az elmúlt héten lejátszott két bajnoki mérkőzésen. A junior Football Liga ezidei legnagyobb meglepetése volt a magyar futballcsapat és a Kildonan mér-közése. A Kildonan csapata az utóbbi két év bajnoka volt és ezévbén is vezet a futballjokly-ságban, tehát az 5-2 gólarányú fényes magyar győzelem való-jában igen értékes. Az idei sze-zón első vereségét nem csü-gesztették el a magyar csapot, mely annyit erőt, annyit győzni akarást mutatott az u-tóbbi két mérkőzésen, hogy bá-trán lehet nagy reményeket fel-füzni, a magyar névnek dicső-séget szerző fiukhoz. Kildonan csapatával hatalmas iramu já-tékok vitvák és az első félidő-ben az angol csapat kettő egy-

Atlanti Óceántól Csendes Tengerig

N. S. Nova Scotia kikötői a leghidegebb téiben is biztos menedéket nyujtanak a hajózásnak.

BRIDGEWATER kórházának beteg szobájában tartóztatta le a rendőrség Lillían MacIntoshot akit férje meggyilkolásával vádolnak. A környéken jól ismert üzletembert egy családi perpatvar alkalmával felesége annyira összeszurkálta, hogy sérüléseibe belehalt.

N. B. New Brunswick legmagasabb hegycúcsa a Carleton, 2,700 láb.

CAMPO BELLO, ahol Roosevelt elnöknek nyaralója van, az idei nyáron különös látogatót kap, ugyanis az elnök fia-nak felesége ide fog költözni, hogy megindithassa az elvállá-si eljárást. Roosevelt elnök szin-tén Campo Bellon fogja tölte-ni szünidejének egy részét és segítséget ígért menyének az elválláshoz.

Que. Quebec területén ter-melék a világ aszbeszt mint 85 százaléka. Szükségletének 18bb,

MONTREALBAN akar let-elepedni Lorna Burgoyne ismert miniature festőművésznő, ki az osztrák Ritschl báróhoz ment férjhez. A művésznő ed-dig részben férje birtokán, rész-ben angliai szülőföldjén töltö-te idejét s most közös elhatá-rozással Kanadát választották egy kanadai miniature festő-egyletet akar alakítani.

CALLANDER városkában ve-szedelmes tűz keletkezett a Smith féle fatelepen és négy-millió láb deszka, valamint hat ház esett a lángok martaléká-vá mielőtt az óriási tüzet meg-fékezthették. A környék összes tűzoltói kivonultak, sőt a CNR egyik mozdonya is segítségül-sietett vizet szivattyuzni. A te-lepen 35 millió láb faanyag volt felraktározva s nagy erőszé-lytessel sikerült megakadályozni hogy a tűz az egész városra át-

terjedjen. Ember életben nem esett kár.

Ont. Ontario farmjain 4 millió a hizálita-tok a 1 és 1/4 millió a tehének száma.

SAULT Ste. Marietől 70 mér földnyire északra még mindig hó borítja a vidéket, mint azt George Phillips pilóta jelenti. Amig Ontario egyes délibb vidé-kein már a napszúrásnak is van halottja, addig alig pár na-pi járó földre még hire sincs a tavasznak.

VALALAIN vidékén hatalmas erdőtüz pusztított, amit a környék lakói csak későn vet-tek észre s menekülésre már csak a falut körülfogó tűzfalon keresztül volt ut. A megremült lakosság szekereken próbált menekülni, de a tüztől megriadt állatokat képtelenek voltak a tűnek hájtani s végre is gya-logosan vágták keresztül ma-gukat, miközben egy 15 hóna-pos kis leány olyan súlyos sér-üléseket szenvedett hogy egész seibebe belehalt. Az oltási ki-sérletek sikertelenek voltak, mignem a hirtelen jött zápor eloltotta a tüzet, de akkorta több mint 100 család lett haj-léktalan.

KENORA mellett egy felszemerhetlenség emállott em-ber holttestét vetett partra a víz. A kiszállt rendőrorvosi vizs-gálat megállapította, hogy a holttest több hét óta lehetett a vízben. A hulla zsebében 3 dol-lár 50 cent és pár norvég apró-pényt találtak, valamint egy A. Kaplan ékszerész Winnipeg jel-zéssel ellátott ócsó órat. Fel-tevés szerint az illető átutazó lehetett, aki át akart kelni a tó-jégen, amely beszakadt a-iatta.

OTTAWÁBAN a Beechwood temetőben tartóztatta le a ren-dőrség a 75 éves Lean Baptos-te Albertet, aki beismerte, hogy Folytatás az 5-ik oldalon

Piknikek Winnipegen JULIUS 2-AN A REF. EGYHAZ, JUL. 23-AN KATH. NOEVELET ES EGYHAZ RENDEZESÉBEN

LEGÜJABB HIREK

57 HALÁLOS ÁLDÓZATA van az Egyesült Államokbeli Kansas City-ben lejátszott gépfegyvertűznek, melyet elvetemült banditák zudítottak a detektivekre, akik egy többszörösen büntetett vonatról akartak a fegy-házba visszakísérni. A vonatróló cinkosai társukat akarták kiszabadítani a rendőrség autójából azonban az izgalmas csatában, melyben négy detektív lelte halálát saját társukat is megölték.

HARMAN VESZTETEK életüket Vancouverből 15 mérföldre északra, amikor az autó leszállt az útról és az ötven láb mélyéigű szakadékba zuhant. Az autó másik három utasa súlyos sérüléseket szenvedett.

BECSEBEN NÉGY felfegyverzett bandita az osztrák főváros egyik elő-kelő iskolájából el akarták rabolni az egyik diákot, egy zsidó kalapgyárára fiát. Az idejében megérkező rendőrök azonban felfegyverezték a banditákat, miután azokkal revolverharcot vitvák, melyben egy bandita halálos lövést kapott. A rendőrség jelentése szerint a négy bandita ismert kommunista.

A WINNIPEGI GRACE kórházban június 9-én Duha Imrénének kisa fia született és egy boldog anya, mint kislia a legjobb egészséggel ör-vend. Június 10-én Kubik Istvánnak kislánya született, szintén a Grace kórházban. Mrs. Kubik a kislánya ugyancsak a legjobb egészségben vannak

ALBERTÁBAN A SASKAVESZEDELEM a tetőfokára ért. Egy millió ötszázszáz akér vetés van vesélyeztetve Délalbertában és a napi négy-száz tonna csáéltékét hajtva különböző elosztóhelyén adják a farmereknek. Leth-bridge, Medicine Hat és Empress városok környékén legnagyobb a cáska-pusztítása.

A másik mérkőzést a Mo-narch ugyancsak erős csapatá-val játszották. Ebben a játék-ban megvolt ugyanaz a frisse-ség a magyar csapat részéről, mely az előbbiben annyira jel-lemezte őket, de talán játékuik még annál is szebb volt, noha Folytatás a 4. oldalon.